

לכיתות הנמוכות

הטקסט והאיור שבספר יוצרים יחידה שלמה ומהנה. אדון ורדינון החליט שהוא צריך לשאוף אויר צח על כן הוא יוצא עם חתולו קספר על גבי האופניים לטיול אל מחוץ לעיר. בדרך הם עוברים תלאות והרפתקאות שונות.

קבוצת ילדים שיחקה בחצר ומצאה חתול. כל הסיפור עוסק בבחירת שם לחתול, שם שיהלום את אופיו. כשסוף סוף נמצא השם המתאים, בורח החתלתול ולא נמצא עד היום. מול כל דף טקסט יש דף איור. האיורים עדינים ורכים בצורתם ובצבעיהם.

סיפור דמיוני על חגיגת יום הולדת אליה הגיעו אורחים משונים ומוזרים מעולמות אחרים. דני הכין כרטיסי הזמנה ליום הולדתו והרוח פיזר את ההזמנות שהגיעו לאורחים לא מוכרים. החגיגה, בכל זאת יפה ומהנה וכל אחד מביא מתנה. כתוב בחרוזים ובריתמוס קולח.

ילדה הנמצאת לבדה בבית, הוריה נמצאים בעבודה, מטלפ־נת אל סבתה. הסבתא משוחחת עימה, מספרת לה סיפורים ומדריכה אותה בעצות שונות. הספר מצביע על פתרון לבעיית הבדידות והעצב ע"י השיחה הטלפונית. הסיפור כתוב בשפה פשוטה וקולחת.

קספר ההתול, כתבה ור-
ציירה: ג'ואן מקניל, תר-
גמה: נעמה טל, הוצאת
כתר, 33 עמ', מנוקד.

תול, כתבה: סמדר שיר,
ציירה: ליאת בנימיני
אריאל, דביר 1983, 42
עמ', מנוקד.

יום הולדת מפתיע, כת-
בה: נירה רוסן, ציירה:
טובה בלמן, כתר-לי
1983, מנוקד.

הלו סבתא, זו אני מדברת,
כתבה: ימימה אבידר-
טשרנוביץ, צייר: יפתח
אלון, כתר-לי, 1984,
מנוקד.

ספר נוסף של דינה דזטלובסקי עם בובותיה. הבובות הן גיבורות הסיפור. הבובה תמי שותלת שתיל ומטפלת בו, הוא גדל לעץ, עובר את פגעי החורף וכל המשפחה נהנית מצילוו. סיפור חינוכי על עבודה, השקעה ושכרה בצידה.

קובץ סיפורים ריאליסטיים על ילדים ובעלי-חיים. בעלי החיים מוכנסים לבית וזוכים לטיפולם המסור של הגיבורים, לפעמים בניגוד לרצון ההורים. סיפורים על הארנבת של עומר, כלב חדש, גוזל פצוע הלומד לעוף וחוזר לטבע ומועדון צבים שעל גבם רושמים הילדים שמות.

ששת ימי הבריאה מפורטים בספר לפי סדרם, כל יום והיסור דות שנבראו בו. כל שיר עוסק במושג מסוים ומנסה להבהיר "רקיע" וכו'. המושגים הם "תוהו ובוהו" "חושך", "אור", "רקיע" וכו'. בכל שיר מובלעים מושגים רבים, חלקים קשים לילדים הצעירים.

השירים כתובים בלשון עשירה, קולחת וקצבית. ראויים לציון מיוחד הם האיורים, בשלל צבעיהם.

הספר מטפל באמצעי התקשורת: ביצירת קשר בין הבריות ע"י מכתבים ובעזרת הטלפון, כאשר אלה עוזרים לשפר את מצב הרוח ולהוציא מן הבדידות.

גיבורי הספר הם בעלי-חיים: דובון ונמרון החיים יחדיו. הדובון יוצא לדייג ושולח עם הארנבת הדוורית מכתב לנמרון הנשאר בבית.

אוסף סיפורים קצרים ושירים לילדים פרי-עטם של טובי סופרינו לילדים. הנושאים בספר: במשפחה, סדר ונקיון, זהירות, גדולה וזהות, בעלי-חיים וסיפורי ערש. הסיפורים כולם ריאליסטיים והנושאים קרובים לילד הרך. חלק מהסיפורים והשירים הופיעו בעבר בעיתוני ילדים ובמקראות ובציוד שירים וסיפורים חדשים.

עשרים שירים בני ארבע שורות כל אחד, לפעוטות בלשון קלה, בחרוזים, שירים הניתנים לזכירה בקלות. מזכירים את שיריהם של פניה וספורטה. ציוריה של אורה איתן המלווים כל שיר עדינים ונאים.

העץ של תמי, כתבה:
דינה דזטלובסקי, צילם:
אברהם חי, ספרית פועי-
לים 1983, 39 עמ', מנוקד.

ללפף גב של צב, כתבה:
לאה נאור, צייר: יוגנת
גרשטיין, עם עובד 1983,
מנוקד.

ששת ימי הבריאה, כתבה
וציירה: נורית יובל, שיר-
קן לילדים 1983, 32 עמ',
מנוקד.

מכתב לחבר נמר, כתב:
שלמה טנאי, עם עובד
1983, 47 עמ', מנוקד.

מעשה ב... (קובץ סי-
פורים לגיל הרך) ליקטה:
ירדנה הדס, צייר: דני
קרמן, עמחי תש"ד, 95
עמ'.

גדי קטן רוצה חבר, כתב-
בה: חיה שנהב, ציירה:
אורה איתן, מסדה 1983,
מנוקד.

זקן וזקנה בודדים משתוקקים לחתול. הזקן יוצא לחפש חתול ומוצא גבעה מכוסה בחתולים "מאות חתולים, אלפי חתולים, מליונים, בליונים, טריליונים של חתולים". זה הפזמון החוזר בספר. כל חתול מוצא חן בעיניו ובמקום אחד הוא מביא את כולם בויכוח ובריב בין החתולים על היפה ביותר, נעלמים כולם נשאר חתול אחד רזה ועלוב שלאחר טיפול — הוא היפה בעולם. יש נימה הומוריסטית בהגזמה של מספר החתולים ומסר חבוי — שלי הוא היפה ביותר. האיורים יפים ומוסיפים הומור לטקסט.

סיפור על מפתח של ארון צעצועים אשר נמאס לו להיות תקוע באותו מקום והוא הולך לחפש מקומות חדשים ומנסה לפתוח מנעולים שונים ולבסוף מחליד בערימת האשפה ו"חוזר הביתה". כמו בסיפורים רבים אחרים מי שרוצה לברוח מעצמו אינו מצליח. עיקרון הספר האנשת המפתח והשלכת רעיונות בני אדם עליו.

מבחר משירי אלתרמן לילדים שרובם כבר כונסו בספרו "לילדים" וחלקם בספר "פזמונים ושירי זמר ב'". מצורפים גם תרגומיו לצ'וקסבקי. האיורים הצבעוניים והעדינים של אבנר כץ תורמים ליצירה וכן המבחר שרובו מקור משל המשורר, טוב לילד. דבריה של רינה קלינוב על המשורר המופיעים בסוף הספר כתובים בחן רב.

אוסף של סיפורים קצרים על בעלי-חיים ליליים שהגורם לסיפורם הוא הצמח מלכת-הלילה הפורחת לילה אחד בלבד. כל סיפור מביא מידע על אחד מבעלי-החיים ומלווה בתמונה צבעונית מצולמת. זהו ספר מידע מעניין וכתוב בלשון קלה להבנה.

ילד בן תשע נוסע לבד מתל-אביב לאילת לביקור אצל אחיו שהוא פקח בשמורת האלמוגים באילת. סיפור המסגרת מוביל לשיעור טבע מפורט על דג יס-סוף ואלמוגיו, על דג ארסי וקיפודיים שגיבורינו לומד בדרך הקשה שמוטב לא לשבת עליהם. הספר מעניין לא רק לחובבי טבע, ומוסר מידע רב בנושא.

מליון חתולים, כתבה וצי-
יירה: ונדה גוג, תירגמה:
חיה שנהב, הקיבו המ-
אחד תשמ"ד, מנוקד.

המפתח שיצא לטיייל,
כתב: דוד שהם, ציירה:
הלה חבקין, כתר 1984,
20 עמ', מנוקד.

איזה פלא, כתב: נתן
אלתרמן, צייר: אבנר כץ,
הקיבוץ המאוחד תשמ"ד,
63 עמ', מנוקד.

מלכת הלילה וירידיה,
כתב וציילם: פנחס אמיתי,
שוקן לילדים 1984, 22
עמ'.

הרפתקה בים סוף, כתב:
יעקב דפני, שוקן לילדים
1984, 32 עמ', מנוקד.

לכיתות הבינוניות

שני סיפורים מראשית המאה, המבוססים על מעשים שאירעו בארץ. הסיפור הראשון הוא סיפור חיפוש אחר אוצר במערות מדבר יהודה, בחיפוש משתתפים, יהודים, ערבים וטורקים. הסיפור מתאר את הרפתקאותיהם במדבר.

הסיפור השני הוא סיפור אהבה של נערה יהודיה אנגליה ונער יהודי מצפת. בסיפור תיאור ארץ ישראל בשנים הראשונות של המאה, עקב מסע חיפוש אחר "אח אבוד" שעושה אבי הנערה.

הסיפורים מעניינים, מוגשים בשפה יפה ושזור בהם מידע רב על אתרים בארץ באותם הימים.

שירים וחרוזים המותאמים לאותיות הא"ב."

השירים קשורים לסיפורי התנ"כ והמדרש כמו סיפור של שמשון ושלוש מאות השועלים, חלומות יוסף, שר האופים וסיפורים נוספים מהמדרש. בסיפורים בולטת האהבה לארץ-ישראל, לירושלים ולמקורות המסורתיים. הציונים גדולים וממחישים את הכתוב, ואף-על-פי-כן ספק אם הקורא הנמען ימצא עניין בספר זה.

ספר בעל מבנה מיוחד במינו. אתה הקורא הנך הדמות הראשית. בספר אתה נקלע למערה מתעקלת ואפלולית, נכנס לתוכה מתוך סקרנות וכשאתה יוצא, אתה מגלה כי איבדת את דרכך וגם את זמן ההווה. אתה מתחיל לנדוד לתקופות שונות מן העבר ומן העתיד. לאן ובמי תפגוש תלוי בך, בבחירתך ולאיזה עניין ולאיזה עמוד תעבור. לעתים ניתנות אפשרויות בחירה. כל בחירה הינה סיפור שונה, התקלות באירועים השונים מתאימים לתקופה בה בחרת. סה"כ 39 אפשרויות של סיפור. ילדים סקרנים ודאי ייהנו.

סידרת מידע, המשיבה על שאלות ילדים הקשורות בנושאים שונים. הספרים בפורמט קטן ובלוויית תמונות צבעוניות ותרשימים. בספרים שאלות, המודגשות באות עבה ונפרדת ולמולן התשובות. התשובות פשוטות, ברורות וקצרות. לעיתים מגיש הספר עצות חשובות למעיין.

האוצר כמערת ההר, כת"ב : דורית אורגד, צייר : אבי כץ, כתר 1983, 212 עמ'.

ספר האותיות, כתב : שמואל יוסף עגנון, צייר : יוני בן-שלום, שוקן ליל-דים תשמ"ד, 47 עמ', מנוקד.

מערת הזמן, אדוארד פ"קרה, תרגמה : רחל באגי, צייר : פאול גרינגר, הוצ' טכנוסדר 1982, 115 עמ'.

סידרת : ילדים שואלים, בסידרה : התינוק, מטו-סים, גן החיות, שמש ירח וכוכבים, עם עובד 1983, מנוקד.

קובץ סיפורים מן המיתולוגיה היוונית. הספר מפגיש את הקורא עם אגדות ידועות כגון, פרומתאוס, נרקיס, מלחמת טרויה, אודיסיאוס, ועוד. הקורא פוגש באלי האולימפוס, אהבותיהם, ומלחמותיהם כפי שהם מופיעים במיתולוגיה היוונית בלוויית איורים עדינים ונעימים.

יותם רוצה להיות בלש חוקר כמו אביו השוטר, על כן הוא מחליט לפתוח משרד, מדפיס כרטיסים ומפיצם בין הילדים. ואמנם הילדים באים אליו עם בעיותיהם, יותם שומע וחוקר בעזרת ילדים. חקירתו נושאת פירות והוא מצליח לגלות את הילדים המזיקים.

הספר כתוב בלשון קלה פשוטה ומובנת.

כותר המשנה לספר הוא "שירים מהווי סביבתו הקרובה של הילד". השירים עוסקים ביחסי חברות, יחס למבוגרים, בעיקר ביקורת עליהם, יחס לטבע, הווי הגן והכיתה. החרוזים דלים, הסגנון צולע.

הווי כתיב א', פגישה עם מורה חדשה, יחסי חברים-חיוביים ושליילים. כל אלה באים לידי ביטוי בסיפור הכתוב בלשון קולחת ומעניינת. הילדים יזדהו עם הווי הכיתה והיחסים הנרקמים בין הוגו וג'וזפיין.

סוס הפלא המעופף, סיפ-רה ועיבדה: גירה הראל, ציירה: לידיה ריבלין, מסדה 1983, 94 עמ' /מנוקד.

יותם בלש חוקר, כתבה: גלילה רוז-פדר, ציירה: הגה נבון, כתר 1984, 101 עמ' /מנוקד.

מלך משכונה, כתבה: תמר פיש נחשון, צייר: דני קרמן, עמיחי 1984, מנוקד.

הוגו וג'וזפיין, כתבה: מריה גריפה, תרגמה: תמר שלמון-נס, צייר: הרלד גריפה, מסדה ספ-רית קיפוד 1982, 96 עמ' /מנוקד.

לכיתות הגבוהות

פרקים-רשמים מחייה של נערה יהודיה בפולניה. תחילתו של הספר לפני המלחמה, כשהכל כל-כך טוב יפה ושגרתו אחר-כך הגיטו, ושם מסתיים הסיפור. כל פרק הוא כמעט יחידה בפני עצמה ומתאר היטב אספקט אחר של החיים בגיטו: בדירת המגורים, אקציה, עבודה, פגישות אנשים על רקע היכרות קודמת. הכל מסופר מנקודת ראותה של הנערה אלכסנדרה. הספר מופנם מאד ויש בו תחושה של זעקה שנחנקה.

מאין את נערה, כתבה: אירנה ליבמן, צייר: יעקב גיטרמן, הקבה"מ תשמ"ג, 73 עמ'.

הסופר יוצא מתוך הנחה שהקורא מכיר ויודע את הווי החיים של הבדווי. בספר סיפורי אהבה. אהבה המתרחשת בהווי חיים בו אין מקום לאהבה, בו הנישואים נקבעים ע"י ההורים ובדרך כלל בתוך המשפחה. הספר מתאים יותר כספר עזר ללימוד נושא הבדווים מאשר כספר קריאה.

שלשה-עשר פרקים של זכרונות על האנשים המופלאים של העליה הראשונה בשנים 1882—1904. בספר בין השאר סיפור על הרצל הרוצה לקבל את ארץ-ישראל מידי השולטן התורכי תמורת מכונת כתיבה, תיאור ייסוד פתח-תקוה, חדרה וראשון-לציון, בהדגשת הגורם האנושי. הסיפורים מעניינים ומרתקים.

ספר ישן בתרגום חדש וטוב — על חמישה גברים אמיצים וקשוחים וכלב, הנמלטים מריצ'מונד הנצורה בזמן מלחמת האזרחים האמריקאית, מתמקמים באי בודד, האי לינקולן, וחיים שם חיי רובינזונים. הם מצילים ניצול מאי סמוך וניצלים כמה פעמים בזכות איש מסתורין שזהותו נודעת רק עם סיום — הקפיטן נמו.

סיפור על שנותיה הראשונות של המדינה, שנות העליה ההמונית והמעברות. העלילה מתרחשת בין ילדי מושב וילדי מעברה, סיפור אהבתם של יפתח בן המושב וסוזי בת מרוקו מהמעברה. על הזרות שבין התרבויות, המתיחות והקנאה שבין חברי המושב ותושבי המעברה.

סיפורה של משפחה יהודית בקראקוב בשנים 1909—1930: מאבקים במשפחה, עוני, יתמות והתעשרות, יחסים של תנועות פוליטיות: ציונות, בונד, קומוניסטים. הכל על רקע תקופת מלחמת העולם הראשונה ומאבקה של פולין לעצמאות. השילוב בין סיפור תולדות המשפחה והרקע ההיסטורי אינו עולה יפה, אך יש כאן סיפורה של תקופה ודרך להכיר חיי יום של הקהילה היהודית.

מורה בתיכון מנסה תרגיל בפסיכולוגיה קבוצתית כדי להראות לתלמידיו שמץ ממה שעוללו הנאצים בגרמניה. הוא נסחף עם תלמידיו לכיוון מסוכן שלא שיער מראש, תוך אבדן שליטה. הלחץ הקבוצתי הוא חזק והאנשים מוותרים בקלות על חרותם ואכזריותיהם כיחידים. הסיפור מבוסס על מעשה שקרה ומהווה לקח חשוב ביותר.

מות סאריה היפה, (סיפור-רי אהבה בדוים), כתב: שבתאי לוי (שבו), צייר: אבי כץ, הקבה"מ תשמ"ד, 107 עמ'.

הראשונים, כתב: מרדכי נאור, אייר: סטיבן לאבל, עם עובד 1983, 123 עמ'.

אי התעלמות, כתב: ז'ול רן, תרגמה: עדינה בסון, 2 כרכים, כתר 1983.

נבעת האיריסים השחוריים, כתב: יצחק נוי, צייר: אבנר אברהמי, כתר 1984, 245 עמ'.

כרמי שלי, כתבה: מרים עקביא, דביר תשמ"ד, 280 עמ'.

הגל, כתב: מורטון רו, תרגם: גיא עופר, עם עובד 1981, 112 עמ'.